

Regeringskansliet

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar rapport 2022:14 Länsstyrelsen Uppsala om lokal och regional klimatomställning

Transportstyrelsen har tagit emot rapport PM 2022:14 från Länsstyrelsen Uppsala Lokal och regional klimatomställning. Rapporten sammanfattar resultatet av regeringsuppdraget att ta fram underlag om näringslivets klimatomställning inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen. Transportstyrelsen lämnar följande synpunkter.

Transportstyrelsens synpunkter

Transportstyrelsen tillstyrker i huvudsak rapporten om vad som ska uppnås men har följande synpunkter. Synpunkterna avser delförslag 2.1 och 2.3 i förslag 2, paket Myndighetslyft.

Myndigheten vill understryka vikten av kommuners och regioners roll i klimatomställningen, inte minst gällande samhällsplanering, bebyggelse och transporter.

Förslag 2 Myndighetslyft för kommuners och regioners klimatomställning

Förslag 2.1 Uppdrag till myndigheter om att utveckla samverkan för lokal och regional klimatomställning

För att effektivisera myndigheternas stöd till lokal och regional klimatomställning föreslås i rapporten en myndighetsgemensam samverkansfunktion. Myndigheter för denna funktion föreslås vara myndigheter som ingår i Rådet för hållbara städer och/eller i Miljömålsrådet med verksamhet relevant för lokal och regional klimatomställning, samt andra relevanta myndigheter. Transportstyrelsen noterar en hög ambitionsnivå i förslaget, med särskilda medel och tydligare uppdrag till myndigheter i samverkansfunktionen. Vilka myndigheter/verksamheter som avses ingå i samordningen är dock inte helt tydligt.

I förslaget står det att myndigheterna i samverkansfunktionen bland annat ska säkerställa att regler, förordningar och stöd inte skapar målkonflikter för kommuner och regioner. Transportstyrelsen ser att det finns begränsningar i vad myndigheter har rådighet och möjlighet till avseende olika rättsakter och hantering av målkonflikter.

För myndighetssamordningen föreslås att regeringen ska ge myndigheterna i uppdrag att utveckla ett arbetssätt som årligen identifierar hinder och möjligheter i befintlig lagstiftning som rör kommuners och regioners klimatomställning, samt bevaka och kommunicera förändringar. Transportstyrelsen anser att ett sådant omfattande arbete med en årlig regelöversyn för ett specifikt ändamål behöver utredas vidare, bland annat utifrån kostnadseffektivitet.

Generellt anser Transportstyrelsen att man bör vara försiktig med att skapa nya samverkansföretag, och i första hand se hur man kan utveckla och nyttja befintliga sådana.

Transportstyrelsen instämmer vidare med rapporten att kommuner och regioner har en begränsad rådighet i vissa frågor, detta gäller t.ex. utsläpp från internationell luftfart och sjöfart. Utfasning av fossila drivmedel och behov av hållbara drivmedel och laddningsinfrastruktur är angeläget, och i dessa frågor bedömer myndigheten att styrning från EU kommer att bli en viktig del.

Förslag 2.3 Rådgivningscentral för försöksverksamhet för kommuner och regioners klimatomställning

Förslaget innebär ett inrättande av en rådgivningscentral för försöksverksamhet. Centralen skulle serva kommuner och regioner och bemannas av myndigheter som ingår i Rådet för hållbara städer och/eller i Miljömålsrådet med verksamhet relevant för lokal och regional klimatomställning, samt andra relevanta myndigheter. Myndigheterna skulle bemanna rådgivningscentralen med expertis i form av jurister, ekonomer, beteendevetare och andra lämpliga kompetenser inom olika sakområden. Flera av försöksexemplen som tas upp i förslaget berör Transportstyrelsens ansvarsområde; miljözoner, fossilfria zoner, trängselskatter, parkeringsavgifter och urbana stråk.

Transportstyrelsen förstår att det finns ett behov av vägledning och möjlighet att utföra försöksverksamhet men ställer sig frågande till behovet och lämpligheten av ett sådant råd. Att expertkunskaper såsom efterfrågas i förslaget kan anses ligga inom ramen för myndigheters existerande uppdrag. Behoven från regionalt och kommunalt håll borde kunna tillgodoses utan tillsättandet av ett särskilt råd med tillhörande särskild finansiering.

Transportstyrelsen vill också uppmärksamma om att frågan behöver belysas ytterligare bland annat utifrån följande:

- Rådgivningen skulle kunna komma i konflikt med den rådgivande myndighetens kärnverksamhet (t.ex. att överpröva frågor såsom lokala trafikföreskrifter).
- För försöksverksamhet som inte ryms i gällande lagstiftning, vilket exemplen indikerar att det kan handla om, så krävs annat än rådgivning för att komma vidare.

Vidare vill myndigheten också påpeka att det pågår och föreslås andra initiativ med koppling till detta, till exempel i SOU 2022:21 Rätt för klimatet där:

- Trafikverket föreslås få i uppgift att stödja andra aktörer, exempelvis mindre kommuner, i deras arbete med åtgärder som kan påverka transportefterfrågan, val av transportsätt eller som ger effektivare användning av befintlig infrastruktur.
- Trafikanalys föreslås få i uppdrag att ta fram en katalog över goda exempel på verkningsfulla steg 1- och steg 2-åtgärder.

Ovanstående initiativ har också tydlig koppling till rapportens förslag nr 7 om en regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion.

Transportstyrelsen har noterat att förslaget nämner vägavgifter bland tänkbara försöksverksamheter (sid 68). Av avsnittet framgår bl.a. skrivningen ”Miljödifferenterade trängselskatter, vägavgifter och/eller parkeringsavgifter”. Vi vill förtydliga att det inte finns något som endast heter vägavgifter för fordon i allmänhet, utan det handlar om vägavgifter för vissa tunga fordon. Vi tycker därmed att det är lite oklart vad som syftas med begreppet vägavgifter i den här utredningen.

Ekonomiska konsekvenser för Transportstyrelsen

Transportstyrelsen har svårt att göra en bedömning av eventuella ekonomiska konsekvenser för vår myndighet baserat på denna remiss innehåll.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Jonas Bjelfvenstam. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog avdelningschef Ingrid Cherfils, utredare Isabella Svensson och Marie Malmenius, den senare föredragande.

Jonas Bjelfvenstam
Generaldirektör